

มาตรการในการรับฟังและสืบพยานเด็กในคดีอาญา

นายเจริญ สมบูรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-553-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018439 i17170513

MEASURES FOR ADMISSIBILITY AND PRODUCTION OF EVIDENCE FOR CHILD
WITNESSES IN CRIMINAL CASES

MR. CHAROEN SOMBOON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the requirements

For the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

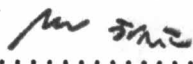
1992

ISBN 974-581-553-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การรับฟังและการสืบพยานเด็กในคดีอาญา
โดย นายเจริญ สมบูรณ์
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ

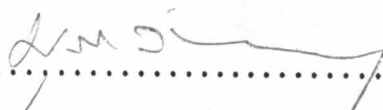
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ทวาร วัชรากัย)

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิมลศิริ ชานาญเวช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาตวิทย์ ยอดมณี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ เบนชัย ชุตินวงศ์)

เจริญ สมบูรณ์ : มาตรการในการรับฟังและสืบพยานเด็กในคดีอาญา (MEASURES FOR ADMISSIBILITY AND PRODUCTION OF EVIDENCE FOR CHILD WITNESSES IN CRIMINAL CASES) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ไชยยศ เหมะรัชตะ, 186 หน้า.
ISBN 974-581-553-5.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัญหาของกระบวนการในการรับฟังและสืบพยานเด็กที่เป็นผู้เสียหายหรือพยานฝ่ายโจทก์ในคดีอาญาเพื่อที่จะได้ค้นหามาตรการในการรับฟังและสืบพยานที่เหมาะสมเพื่อที่จะช่วยปกป้องเด็กและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการค้นหาความจริงในคดีอาญา

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการในการรับฟังและสืบพยานในปัจจุบันมีความไม่เหมาะสมกับพยานที่เป็นเด็กเพราะ 1. ไม่ปกป้องเด็กจากความทุกข์ทรมานที่จะต้องไปเป็นพยานในศาล 2. จำกัดความสามารถของเด็กในการเป็นพยานและทำให้การตรวจสอบความจริงใจของพยานเด็กมีประสิทธิภาพน้อย

มาตรการที่เหมาะสมสำหรับพยานเด็กในคดีอาญาในชั้นพิจารณา คือ 1. การลดบรรยากาศที่เคร่งครัดและเป็นทางการของการพิจารณาลง 2. การใช้มาตรการเฉพาะสำหรับเด็ก อย่างไรก็ตามใช้มาตรการในการรับฟังและสืบพยานเด็กต้องคำนึงถึงสิทธิของจำเลยในฐานะประธานในคดีด้วย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา.....2534.....

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C070181 : MAJOR LAW

KEY WORD : MEASURES/CHILD WITNESSES/CRIMINAL CASES

CHAROEN SOMBOON : MEASURES FOR ADMISSIBILITY AND PRODUCTION OF EVIDENCE FOR CHILD WITNESSES IN CRIMINAL CASES. THESIS ADVISOR : PROF.CHAIYOS HEMARAJATA, 186 PP. ISBN 974-581-553-5.

The purpose of this research is to study the problem of admissibility and production of evidence for child witness in criminal cases, in order to, find out the appropriate measures to protect the child witness and increase efficiency in criminal fact-finding process.

The result of this research is that the present procedure of admissibility and production of evidence is not appropriate for the child witness: 1. It does not protect the child from suffering in attending the court, 2. It limit the competency of the child witness to testify and cause the measure to test the sincerity of the witness less efficient.

The appropriate measures in trial are : 1. reducing the tension of the formol process, 2. specific measures for child. However, such measures must be used with precaution to the rights of defendant as the subject of the criminal case.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2534.....

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะที่ได้กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยเป็นอย่างดี จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อาจารย์เข็มชัย ชูติวงศ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการจัดเตรียมโครงร่างวิทยานิพนธ์และยังได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์อีกด้วย ซึ่งคำแนะนำของท่านเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านคือ รองศาสตราจารย์วิมลศิริ ชานานูเวช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญวิทย์ ยอดมณี ซึ่งกรรมการทุกท่านได้สละเวลาอันมีค่าของท่านในการมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่มีคุณค่าจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณกิตติมา ประคณคดี ที่ได้เอื้อเฟื้อเอกสารต่างประเทศเป็นจำนวนมากที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์นี้และขอขอบคุณบุคลากรของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเด็กทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้เอกสารและให้ข้อมูลในทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยเฉพาะคุณสรพรพลสิทธิ์ คุมประพันธ์ คุณวรุตม มีโกศิ คุณมานิตย์ ชันทา และคุณวาสนา เก้านพรัตน์

ความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากมีอยู่บ้าง ผู้เขียนของอุทิศให้แก่ผู้ที่ทำงานเพื่อการปกป้องดูแลเด็กทุกคนและแก่บิดามารดาของผู้เขียนที่ได้อบรมเลี้ยงดู และสนับสนุนผู้เขียนทางการศึกษาเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. การรับฟังพยานเด็ก.....	14
1. หลักเกณฑ์ในการรับฟังพยานบุคคล.....	14
1. ความหมายและประเภทของพยานบุคคล.....	14
2. ทฤษฎีและแนวคิดในการรับฟังพยานบุคคล.....	17
2.1 หลักเกณฑ์ความน่าเชื่อถือของพยานบุคคล.....	17
2.2 หลักเกณฑ์ความน่าเชื่อถือของพยานบุคคลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 95.....	30
2.3 หลักเกณฑ์การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของพยานบุคคล.....	35
2.4 หลักเกณฑ์การรับฟังพยานบุคคลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.....	44
2. การรับฟังพยานเด็กในคดีอาญา.....	47
1. ความเป็นมาของการรับฟังพยานเด็ก.....	47
2. ความน่าเชื่อถือของพยานเด็กในการรับฟังเป็นพยาน.....	48
2.1 พัฒนาการของเด็ก.....	48
2.1.1 พัฒนาการทางร่างกาย.....	48
2.1.2 พัฒนาการทางบุคลิกภาพ สติปัญญาและจริยธรรม.....	49

บทที่

หน้า

2.2	ความสามารถและความจริงใจของพยานเด็ก	
	ในการเป็นพยาน.....	52
2.2.1	ความสามารถ.....	52
2.2.2	ความจริงใจ.....	55
3.	แนวคิดพื้นฐานของมาตรการในการรับฟังและสืบพยานเด็กในคดี	
	อาญา.....	60
3.1	แนวคิดกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก.....	60
3.1.1	แนวคิดพื้นฐานของกระบวนการยุติธรรม	
	สำหรับเด็ก.....	60
3.1.2	กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก: ศาลคดีเด็กและ	
	เยาวชน.....	65
3.2	แนวคิดทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	68
3.2.1	ประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญา.....	68
3.2.2	สิทธิของจำเลยในคดีอาญา.....	69
4.	เอกสิทธิ์ของพยานเด็ก.....	71
3.	ปัญหาในการรับฟังและสืบพยานเด็กในคดีอาญา.....	72
1.	ปัญหาการสอบสวนพยานที่เป็นเด็ก.....	72
1.1	ปัญหาในการค้นหาความจริงในการสอบสวนผู้เสียหาย	
	หรือพยานที่เป็นเด็ก.....	72
1.2	ปัญหาการปกป้องเด็กในชั้นสอบสวน.....	74
2.	ปัญหาในการรับฟังและสืบพยานเด็กในชั้นพิจารณา.....	75
2.1	กระบวนการรับฟังและสืบพยานในคดีอาญาในปัจจุบัน	
	จำกัดความสามารถของเด็กในการเป็นพยาน.....	78
2.2	การตรวจสอบความจริงใจของพยานเด็กที่ไม่มี	
	ประสิทธิภาพเพียงพอ.....	85

2.3	กระบวนการรับฟังและสืบพยานในคดีอาญาในปัจจุบัน ไม่ปกป้องดูแลเด็กเป็นพิเศษ.....	86
2.4	การกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก.....	88
4.	มาตรการในการรับฟังและสืบพยานเด็กในคดีอาญา.....	95
1.	การดำเนินคดีอาญากรณีที่พยานเป็นเด็ก.....	96
2.	กระบวนการก่อนพิจารณาคดีและสืบพยานเด็ก.....	97
2.1	การควบคุมสื่อมวลชนในการเสนอข่าวในกรณีที่ ผู้เสียหายเป็นเด็ก.....	98
2.2	การรับฟังพยานประกอบ (Corroboration).....	99
2.3	พยานผู้เชี่ยวชาญ.....	102
2.4	พยานวิทยาศาสตร์.....	106
2.5	การให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กเข้าร่วม ในการสอบสวนพยานที่เป็นเด็ก.....	107
3.	มาตรการในการรับฟังและสืบพยานเด็กในชั้นพิจารณา.....	109
3.1	หลักเกณฑ์พื้นฐาน.....	109
3.3.1	แนวคิดและการเคลื่อนไหวในต่างประเทศที่จะให้มี การนำมาตรการเฉพาะมาใช้ในการสืบพยานเด็ก.....	109
3.1.2	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาที่จะใช้มาตรการเฉพาะในการ สืบพยานเด็ก.....	110
3.1.3	สิทธิของจำเลยในการที่จะได้เผชิญหน้ากับพยาน.....	113
3.1.4	การสร้างสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมและการใช้อุปกรณ์ที่ เอื้ออำนวยต่อการรับฟังและการสืบพยานเด็ก.....	120
3.2	มาตรการในการรับฟังและสืบพยานเด็กที่มีอยู่แล้วตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความของไทย.....	120
3.2.1	การสืบพยานไว้ล่วงหน้า.....	121
3.2.2	การพิจารณาลับ.....	122

บทที่

หน้า

3.2.3 การเดินเพศูสปีบ.....	124
3.2.4 การรับฟังและสืบพยานบอกเล่าแทนพยานเด็ก.....	125
1. หลักเกณฑ์ในการรับฟังพยานบอกเล่า.....	125
2. การรับฟังพยานบอกเล่าแทนการสืบพยานเด็กในกรณี ที่พยานบอกเล่าเข้าข้อยกเว้นการห้ามรับฟังพยาน บอกเล่ากรณีเพื่อความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการ ค้นหาความจริง.....	133
3.3 มาตรการที่มีการคิดค้นขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการรับฟังและ สืบพยานเด็ก.....	140
3.3.1 การรับฟังและสืบพยานเด็กโดยวิดีโอเทป.....	140
1 ลักษณะของการรับฟังและการนำสืบ.....	140
2 ปัญหาสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยาน.....	145
2.1 สิทธิในการถามค้าน.....	145
2.2 สิทธิในการเผชิญหน้าเพื่อสังเกตกรรียา ทำทาง.....	148
2.3 ปัญหาเรื่องพยานบอกเล่า.....	151
3. การนำมาปรับใช้กับกฎหมายวิธีพิจารณาความ ของไทย.....	152
3.3.2 การรับฟังและสืบพยานเด็กโดยโทรทัศน์วงจรปิด.....	158
1. ลักษณะของการรับฟัง.....	158
2. ปัญหาสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยาน.....	161
3. การนำมาใช้กับกฎหมายวิธีพิจารณาความ ของไทย.....	162
4. การชี้แจงนำหน้าพยานเด็ก.....	162
5. บทสรุปและเสนอแนะ.....	169

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม.....	180
ประวัติผู้เขียน.....	186